

הקדושה, בירושלים עיר הקודש ובבית המקדש השלישי.

... ויה"ר והוא העיקר – שהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו תבוא בפועל ממש תיכף ומיד ממש... עם כל הפירושים שב"מיד" [כולל גם הר"ת דכללות הדורות משה ישראל (הבעש"ט) דוד (מלכא משיחא)]

... [ובפרטיות יותר בנוגע לדורנו זה – שבר"ת ד"מיד" נרמזים ג' התקופות השייכות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו³⁹, ועל סדר הקירבה אלינו – משיח (מנחם שמו), יוסף יצחק, דובער (שמו השני של כ"ק אדנ"ע)],

וכל הפירושים שב"ממש", ולכל לראש מיד ממש כפשוטו, ממש ממש ממש. (משיחות ש"פ משפטים, ז"ך שבט, מבה"ח אדר א' תשנ"ב)

(39) ראה לעיל ע' 166.

לזכות

הרה"ת ר' מנחם מענדל שיחי' גרינבוים,
ליום הולדתו, כ"ט שבט
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י ידידו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

משפטים

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כא

(תרגום הפשו')

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

משפטים

תפדה", וכן צדקה ("ושבי' בצדקה"26) וגמילות חסדים²⁷, כמפורש בפרשתנו²⁸, "אם כסף תלוה את עמי את העני", "גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה"²⁹, וכמבואר גם בהסוגיא בבבא בתרא³⁰ ("פירושה" של פרשת משפטים בתושבע"פ) פרטי הענינים דמצות צדקה, ומהעיקר, "גדולה"³¹ צדקה שמקרבת את הגאולה, שנאמר³² כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות".

... ובהמשך לזה – גם ההוראה מהתחלת פרשת תרומה (שקורין במנחת שבת): "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", החל מהמקדש הפרטי שבכא"א מישראל ("בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד"³³), בלבו פנימה, ובביתו ובחדרו, שנעשה בית תורה תפלה וגמ"ח, כולל ובמיוחד ההשתתפות בבנין והרחבת בתי-כנסיות ובתי-מדרשות באופן ד"ויקחו לי תרומה גו' זהב וכסף ונחושת"³⁴ (כל י"ג ט"ו)³⁵ דברים המנויים בכתוב), שע"ז ממחרים ומזרזים ופועלים תיכף בנין ביהמ"ק השלישי כפשוטו ממש.

... שההחלטה על זה³⁶ תביא תיכף את השכר³⁷, תביא הגאולה, תיכף ומיד ממש, שאז תערך המלוה מלכה, "סעודתא דדוד מלכא משיחא"³⁸, בהשתתפותו של נשיא דורנו משיח צדקנו בראשנו, בארצנו

(27) כולל גם הפעולה על אוה"ע לעסוק בצדקה, ובפרט לאחר החלטת מנהיגי המדינות ע"ד חסכון בהוצאות הכספיות לצרכי נשק, אזי נקל יותר לפעול שיוסיפו בפעולות של צדקה, הן בנוגע לאוה"ע, והן בנוגע לבני".

(28) כב, כד.

(29) סוכה מט, ב.

(30) ח, א ואילך.

(31) יו"ד, א.

(32) ישעי' נו, א.

(33) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. ועוד.

(34) כה, ב-ג.

(35) ראה לקו"ש חכ"א ע' 153, ובהנסמן שם.

(36) ליתן כפי נדבת לבם הטהור להקרב גמ"ח, שבמוצאי שבת קודש זה נערכת מלוה מלכה

לשובת הקרן (המו"ל).

(37) ראה תענית ח, ב. שו"ע או"ח סו"ס תקצא.

(38) סידור האריז"ל במקומו. ועוד.

תראה את שור אחיך... נדחים והתעלמת מהם... – "פעמים שאתה מתעלם.. היה כהן והוא בבית הקברות או שהיה זקן ואינו לפי כבודו... פטור". ותמוה:

מדוע השמיט רש"י בפירושו את הדוגמא (כהן והיה בין הקברות) המובאת במכילתא על פסוק זה ומביא את המקרה (זקן ואינו לפי כבודו) אשר מביאים חז"ל⁸ על פסוק אחר?! בנוסף לכך יש להבין:

א) במכילתא מובאת הדוגמא, חמור של גוי ומשאו של ישראל" ראשונה – ואילו רש"י משנה זאת ומביא אותה כדוגמא שנייה?

ב) מדוע אומר רש"י, בדומה למכילתא⁵, גם את הענין "ופעמים שאתה עוזר"?

אכן, במכילתא מתאים ניסוח זה להמשך הענין – כיון ששם מדובר על שני מקרים הפוכים של "חמור... משאר" – "חמור של ישראל ומשאו של גוי" לעומת "חמור של גוי ומשאו של ישראל", ולכן "פעמים... פעמים שאתה עוזר". אך רש"י מביא רק את המקרה של "בהמת נכרי... וחז"ל" – ומדוע הוא אומר "ופעמים שאתה עוזר", בעוד שאין הוא מדבר על כך בפירושו⁹?

ואם כוונתו לומר שבאופן כללי קיימת חובה של "עוזר" – הרי זה נאמר במפורש בפסוק "עוזב תעזוב". ועוד – כיצד ייתכן לומר על כך "פעמים שאתה עוזר"!

ב. "וחדלת" – שני ענינים שונים

לגבי הסיבה שבגללה אין רש"י מביא את

נופלים בדרך והתעלמת גו"¹⁰ (ושתיקת רש"י שם י"פ כי סומך על פירושו לפניו).

(8) בגמ' (שם ע"ב) הובא הדין דכל בשלו פורק כו', משא"כ בוקן ואינו לפי כבודו כעובדא דר' ישמעאל רבי יוסי. אבל לא הובא זה בפירוש הכתוב, וחדלת גו" – פעמים שאתה חודל וראה לקמן הערה 14. 17.

(9) וכפרש"י תצא הנ"ל שכותב רק "פעמים שאתה מתעלם וכו'" (אף שבספרי ובב"מ שם מוסיף "ופעמים שאי אתה מתעלם").

א. "וחדלת מעזוב לו"

על הפסוק! "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלת מעזוב לו, עזוב תעזוב עמו" נאמר במכילתא: "פעמים שאתה חדל פעמים שאתה עזוב", ומובאות שם שתי דוגמאות שבהן "אתה חדל": א) "חמור של ישראל ומשאו של גוי – עזוב תעזוב עמו, חמור של גוי ומשאו של ישראל – וחדלת מעזוב לו". ב) "היה בין הקברות אל יטמא" – אם הבהמה היתה "בין הקברות" אסור לכהן להטמא לשם כך.

רש"י בפירושו על התורה מביא דרשה זו –

לאחר שהוא מפרש את הפסוק לפי פשוטו, ש"פירושו" של הפסוק הוא: "שמא תראה חמורו רובץ תחת משאו, וחדלת מעזוב לו – בתמיהה, עזוב תעזוב עמו"², והוא מביא לכך דוגמא³ מן הפסוק⁴: "כי תאמר בלבבך רבים הגויים האלה ממני... לא תירא מהם" – ממשיך רש"י ואומר "ומדרשו כך דרשו רבותינו: כי תראה וחדלת – פעמים שאתה חודל ופעמים שאתה עוזר", הא כיצד? זקן ואינו לפי כבודו – וחדלת, או בהמת נכרי ומשאו של ישראל – וחדלת".

אך צריך להבין את השינוי בפירוש רש"י – שבמקום הדוגמא של "כהן והיה בין הקברות" המובאת במכילתא, הוא אומר "זקן ואינו לפי כבודו".

הדוגמא של "זקן ואינו לפי כבודו" אמנם מובאת בספרי, ובגמרא⁶, אך על הפסוק⁷, לא

(1) פרשתנו כג, ה.

(2) נ"ל שכן צ"ל – כל זה בדיבור אחד (ולא כפי שנדפס בחומשים – התיבות, וחדלת מעזוב לו"ו, עזוב תעזוב עמו" באותיות גדולות), וכדמוכח ג"כ מהמשך לשון רש"י. כיוצא בו כו". וראה גם ס' זכרון כאן.

(3) אחרי שמפרש ש"עזיבה זו לשון עורה" – כי זהו ההכרח ד, וחדלת מעזוב לו" הוא ל' בתמי' (משא"כ אם נפרש עזיבה

זו ככרוב המקומות).

(4) עקב ז, יז"ח.

(5) במכילתא, "עזוב" (ע"ד לשון הפסוק). ושינה רש"י בהתאם לפירושו לפניו ש"עזיבה זו לשון עוזה".

(6) ב"מ, ל סע"א.

(7) תצא כב, א (הובא בפרש"י שם. וראה לקמן סעיף ג).

ועד"ו עה"פ (שם, ד) – גבי טעינה – "לא תראה את חמור גו'

שמנהיגי אוה"ע²¹ מחליטים ומכריזים מדעתם (ו"בערכאות שלהם", שיש בהם התוקף ד"דינא דמלכותא דינא") ע"ד המעמד ומצב ד"וכתתו חרבותם לאתים".

... ע"פ האמור לעיל מתחזקת יותר הפליאה והתמיהה, ביחד עם גודל הצער וההבהלה (ועד שמצד גודל הצער אין להאריך בזה ביום השבת) – היתכן שבנ"י נמצאים עדיין בגלות!?! ... עד מתי!?!...

היתכן שלאחרי כל הסימנים על בוא הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, עד להמאורע דערב שבת זה שאפילו אוה"ע מכריזים שהגיע הזמן ד"וכתתו חרבותם לאתים" – נמצאים אנו ביום הש"ק זה בחוץ לארץ, במקום להמצא, יחד עם כל בני"י מכל קצוי תבל, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש ובבית המקדש, מסובים ל"שולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם"²², שעליו ערוכים הלוייתן ושור הבר ויין המשומר!

ועוד ועיקר – שעדיין לא נתקבלה ההודעה והציווי ונתינת-כח ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כפי שקוראים בתורה במנחה) בנוגע לבנין ביהמ"ק השלישי!

ומזה מובן גודל הצורך וההכרח להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהענינים שמקרבים ומזרזים ומביאים בפועל ממש את הגאולה תיכף ומיד ממש.

ולכל לראש – בהענין המודגש בפרשת משפטים:

"משפטים" – פרטי הדינים בין אדם לחבירו מתוך שלום²³ (ופשיטא שלילת הפכו, ביטול סיבת הגלות האחרון²⁴), שע"ז באה הגאולה, כמאחז"ל²⁵ במעלת המשפט ש"בו ציון נבנית, שנאמר²⁶ ציון במשפט

(21) ד"אע"ג דאינהו לא חזו מזלייהו חזו" (מגילה ג, א).

(22) פרש"י ריש פרשתנו.

(23) ראה שמו"ר ריש פרשתנו (פ"ל, א): "באין לידי משפט והם עושין שלום". ובחידושי הרד"ל שם: "אפשר ר"ל ע"י פשרה, וכמ"ש בסנהדרין (ו, ב) איזהו משפט שלום זה הביצוע".

(24) ראה יומא ט, ב.

(25) שמו"ר שם, טו.

(26) ישע"א, א, כז.

המקרה של "היה בין הקברות", המובא במכילתא, ניתן היה, לכאורה, להסביר:

האיסור החל על הכהן להטמא כדי לקיים את מצות העשה של "עזוב תעזוב עמו", נובע¹⁰ מכך שבטומאת כהן יש גם מצות לא תעשה וגם מצות עשה, ומוכן מאליו, שאין היא נדחית על ידי מצות עשה אחת של "עזוב תעזוב עמו"¹¹. ורש"י אינו מביא זאת¹², כי אין צורך בלימוד באמצעות יתור הלשון, וחדלת...".

בדומה לנאמר בגמרא⁶ על הלימוד מן הפסוק, והתעלמת – "פעמים שאתה מתעלם" – שיש צורך בלימוד זה רק כדי למעט, זקן ואינו לפי כבודו, אך לא כדי ללמוד לגבי, כהן הוא בבית הקברות, וכן לא לגבי המקרה של "היתה מלאכה שלו מרובה משל חבירו"¹³.

אך בלאו הכי אי אפשר לחשוב שלדעת רש"י הפטור מלעזור (בשני מקרים אלו) נלמד מן הפסוק, וחדלת", ואשר על כן אין הוא מביא את המקרה של "היה בין הקברות".

– כי לפי זה קשה (לא רק מדוע מביא רש"י את הדוגמא של "זקן ואינו לפי כבודו", שאינה מוזכרת במכילתא, אלא יותר מכך): כיצד ייתכן ללמוד ממילה מיותרת אחת, וחדלת...". שני ענינים שונים (היתרים)¹⁴: א) זקן ואינו

(10) ראה ב"מ שם (סע"א) לענין השבת אבידה (ויתירה מזה בנדר"ד (פריקה) שיש דק עשה – ראה בארוכה במפרשים לב"מ שם).

אבל להעיר שמלשון המכילתא, "יכול יטמא מפני שמ"ע קודמת לל"ת לכך נאמר וחדלת מעזוב" משמע, שאין הטעם משום דבטומאת כהן יש עשה ול"ת (וראה גם רע"ב עה"ת כאן). כ"א שזרו לימוד מ"וחדלת".

ובמלבי"ם כאן מפרש שזרו מה שמוסיף במכילתא, "א"ל אבי ה"טמא" שאז יש גם העשה דכיבוד א"א והר"א דדחי עשה ול"ת דטומאה (וראה עדי"ז וית רענן לילקוט כאן). אלא שבגמרא מסיק שגם על זה אין צריך קרא. כי העשה דכיבוד מלכתחילה אינה באמור ל"לעבור על המצוה. ע"ש ואכ"מ.

(11) או כטעם הב' בגמ' שם (וברמב"ן שם הביא גירסא שרק טעם זה הובא בגמ') ותו לא דחינן איסורא מקמי ממונא וטעם זה הובא ברע"ב עה"ת כאן.

(12) ואולי מטעם זה הביא במדרש לקח טוב כאן דק הדוגמא דחמור נכרי כו'. והשמיט, ה"ל בין הקברות". וגם בפ' תצא (שם, א) השמיט דוגמא זו, אבל הביאה להלן שם (פסוק ד) ואכ"מ.

(13) שנלמד ממש"נ (ראה טו, ד) אפס כי לא יהי' נך אביון (ב"מ שם).

(14) וראה ריטבי"א לב"מ (לב, ב). שו"ת רדב"ן ח"ו סי'

לפי כבודו" – שחובת הפריקה, לפרק המשא¹⁵, אינה דוחה את כבוד האדם. (ב) "בהמת נכרי... וחדלת" – שחובת הפריקה אינה קשורה לענין צער בעלי חיים, שהרי מצד צער בעלי חיים אין חשיבות לפרט למי שייכת הבהמה¹⁶?

הכרחי לומר, שלמרות שהלימוד מ"וחדלת" אינו המקור להתיר את שני המקרים¹⁷, בכל זאת מביאים רש"י ביחד, כי בכל אופן שניהם נכללים ב"פעמים שאתה חודל"¹⁸.

ואם כך, שבה הקושיה ומתעוררת: מדוע אין רש"י מביא את הדוגמא המובאת במכילתא על פסוק זה "היה בין הקברות"¹⁹?

ג. פירוט הדוגמאות – לצורך הכנת הפסוק

כדי להבין זאת יש להקדים ולבאר את הסיבה לכך שרש"י מפרט בכלל דוגמאות.

ובמיוחד שעל הפסוק, והתעלמת" אומר רש"י, ורבותינו אמרו פעמים שאתה מתעלם וכו" – ואינו מפרט מהן ה"פעמים שאתה

אלף תקמב (הועתק בשמ"ק שם לג, א) – דלרבנן שס"ל צער בע"ח דאורייתא ובהמת נכרי כו' חייב בפריקה, למדין הפטור דזקן ואינו לפי כבודו גבי פריקה מ"וחדלת" (ולר' יוסי הגלילי דס"ל צער בע"ח לאו דאורייתא ואצטרך קרא ללמד דבהמת נכרי כו' פטור. יליף זקן כו' גבי פריקה במכש"כ מאבידה).

(15) לשון רש"י כאן.

(16) כדאיתא בב"מ (לב, ב) דבריייתא זו שבהמת נכרי כו' וחדלת איתא כו' יוסי הגלילי שס"ל צער בע"ח לאו דאורייתא וראה רש"י ד"ה צער בע"ח שבת קכח, ב.

(17) ויר"ל ש"ע"ד הפשט אצטרך קרא רק להפטור דבהמת נכרי כו'. אבל זקן ואינו לפי כבודו ידעינן מוטבא, דכיון דבשלו לא ה" פורק אינו מחוייב בדחיביו (וראה רלב"ג כאן השרש הט'). ולהעיר שגם למ"ד צער בע"ח דאורייתא כתב הר"ן (ב"מ ל, ב) דזקן ואינו לפי כבודו פטור מטבא, דכיון דצער בע"ח הותר לתשמישם של בני"א כש"כ לכבודם (וראה רע"ב עה"ת כאן; דעשה דממונן .. לא דחי .. כבודו של זקן זה). וביראים ס' רסח, דנלמד מהשבת אבידה שבה מפורש דזקן ואינו לפי כבודו פטור (וראה שו"ע אדה"ז חו"מ הל' עוברי דרכים וצער בע"ח סעיף ה). וראה רדב"ן שבהערה 14. ואכ"מ.

(18) ע"ד שבספרי וב"מ שם הובאו ג' דוגמאות אף שהקרא לא אצטרך רק לזקן ואינו לפי כבודו. כנ"ל בפנים.

(19) אף שצ"ל שרש"י מצא מדרש כזה. מ"מ אינו מובן למה שבק רש"י מכילתא על אתר ומביא מדרש בלתי מצוי.

מתעלם" אלא מסתפק ב"וכו".

ודחוק ביותר לומר שבחומש דברים, בפרשת תצא, אין הוא מפרט זאת משום שהוא סומך על כך שכבר הביא את הדברים על "וחדלת" הנאמר בפרשתנו בחומש שמות!

ובמיוחד כאשר: (א) כאן מדובר על חובת פריקה, ושם – על השבת אבידה. (ב) המקרה השני שמביא כאן רש"י – "בהמת נכרי ומשאו של ישראל" – אינו מתאים לענין השבת אבידה, כי אסור להתעלם ממשאו של ישראל".

הכרחי, אפוא, לומר, שכיון שכונתו של רש"י בפירושו על התורה היא רק לפרש את הפסוקים, ולא לפרט את ההלכות, לכן הוא מביא שם רק חלק זה מדרשת חז"ל המשפיע על הבנת הפסוק ופירושו: "לא תראה והתעלמת – פעמים שאתה מתעלם".

לפי זה יש לומר, שכיון שבפרשתנו רש"י בכל זאת מפרט את הדוגמאות של "פעמים שאתה חודל", הרי מובן, שפירוטם כאן מוסיף להבנת משמעות הפסוק, וחדלת...".

ד. האזהרה הנוספת – מיוחדת לענינו

ההסבר לכך הוא:

הקושי העיקרי בפירוש הפשוט של "כי תראה... וחדלת..." אינו משום לשון הפסוק, אשר לפי הפירוש, וחדלת מעוזב לו – בתמיהה" יוצא, שהמילה "כי" (אשר), "משמש בלשון דילמא"¹⁵) אינה מתקשרת למילים, "תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו" המופיעות מיד לאחור המילה "כי", אלא רק למילים שלאחר מכן, וחדלת...".

אלא הקושי העיקרי הוא בתוכן הדברים, כדלהלן:

בפשטות נראה, שהתורה צריכה לשלול את האפשרות של "וחדלת מעוזב לו", משום שמדובר כאן על "חמור שונאך"²⁰. ומתעוררת השאלה: בדומה לכך נאמר גם בפסוק המופיע לפני כן, בסמוך לפסוקנו "כי תפגע שור

אויבך... תועה" – ושם אין מופיעה בפסוק האזהרה, וחדלת מלהשיב לו", או אזהרה דומה לכך. ותמוה, ממנה נפשך:

אם הכרחי להזהיר בקשר לאוייב ושונא, היתה התורה צריכה לומר זאת בפעם הראשונה שבה מדובר על מקרה כזה. ואם אין צורך להדגיש זאת שם –

כי מהו החידוש בכך? וכשם שבכל הציוויים האחרים שבתורה אין מודגש שמצויים על האדם לקיים את הציווי גם אם אין הוא רוצה לקיימו –

מדוע מופיעה הבהרה זו בתורה בענינו, בפעם השניה של מקרה כזה?

מכך מסיק רש"י, שהענין של "וחדלת..." מלמד דין שקשור רק לפסוקנו. ולכן אין רש"י יכול להסתפק באומרו, ומדרשו .. פעמים שאתה חודל", אלא הוא צריך גם לציין את המקרים²¹ שבהם, "אתה חודל" – שהדוגמא של "בהמת נכרי ומשאו של ישראל" מתאימה לפסוקנו בלבד ולא לפסוק הקודם העוסק בהשבת אבידה, כדלעיל. ולפיכך נאמר דוקא בפסוקנו, וחדלת... – "פעמים שאתה חודל".

אך עדיין קשה, כדלעיל בסעיף א': מדוע מציין רש"י גם את המקרה של "זקן ואינו לפי כבודו"?

ה. המדרש – המשך לפשט

ההסבר לכך הוא:

כאשר מביא רש"י את "מדרשו" אין בכונתו להביא פירוש אחר על הפסוק, אלא זהו המשך לפירוש הראשון. הדרש משלים ומתרחק קושי צדדי, בפשט.

ולפי זה מובן גם מדוע מאריך רש"י ואומר, ומדרשו כך דרשו רבותינו – ואינו אומר בקצרה, כרוב המקומות, "ומדרשו":

בכך מדגיש רש"י, שהפירוש של המדרש כשלעצמו רחוק ביותר מפשוטו של מקרא, ואינו דרש הקרוב לפשט. זהו ענין נפרד של דרש, ומדרשו כך דרשו, הדרש נותר בגדר דרש.

(21) משא"כ בפ' תצא ש, והתעלמת" אינו מחשבת האדם כ"א האלו – "לא תראה אותו שתתעלם" (לשון רש"י שם).

וגם הזמן שבו אירע מאורע זה (בתקופה האחרונה עצמה) הוא זמן מסוגל בשייכות להגאולה. מצד הקשר והשייכות דומן זה לנשיא דורנו – להיותו ערב שבת האחרון בחודש שבט, חודש האחד עשר, שהעשירי שבו הוא יום ההילולא (גמר ושלמות העבודה) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובאחד עשר שבו נעשה המשך וחידוש הנשיאות שלו ביתר שאת וביתר עוז עד לסיום וגמר כל העבודה של דורנו זה (דור האחרון של הגלות שהוא הוא דור הראשון של הגאולה) במשך מ"ב שנים די"ל שהם כנגד מ"ב המסעות שבמדבר העמים, שאז כבר מוכנים ועומדים להכניסה לארץ בגאולה האמיתית והשלימה (כמדובר בארוכה בהתוועדות שלפנ"ז¹⁹) – שגם בהזמן (נוסף על המקום) שבו היתה ההכרזה ע"ד "וכתתו חרבותם לאתים" מודגשת השייכות לפעולתו של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, המשיח שבדור, שעל ידו נעשה קיום היעוד "וכתתו חרבותם לאתים וגו'".

... יש לומר, שהחלטת והכרזת מנהיגי אה"ע בערב שבת פרשת משפטים ע"ד המעמד ומצב ד"וכתתו חרבותם לאתים", היא, כתוצאה מהחלטת והכרזת "מלכי רבנן" ש"הנה זה (מלך המשיח) בא", החל מהפס"ד של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שמכבר נשלמו מעשינו ועבודתנו דמשך זמן הגלות ומוכנים כבר לקבלת פני משיח צדקנו, וכן הפס"ד של הרבנים ומורייהוראה בישראל שהגיע זמן הגאולה, "יעמוד מלך מבית דוד וכו' בחזקת שהוא משיח" ועד להמעמד ומצב ד"הרי זה משיח בודאי²⁰ – פס"ד "מסיני", שנמשך וחדר גם בגדרי העולם, עד כדי כך

ועד לבניית הבנין המיוחד (בשנת תשי"א לערך) – שבזה מודגש שהאחדות והשלום בין העמים היא כתוצאה מפעולתו של נשיא דורנו בבירור העולם (ע"י הפצת התורה והיהדות וצדק ויושר בכל העולם), וככל שניתוסף בבירור העולם ע"י נשיא הדור ניתוסף גם בקיומו וביסוסו של הארגון שמטרתו לפעול אחדות ושלוש בעולם, ועד לגמר ושלמות בירור העולם בקיום היעוד "וכתתו חרבותם לאתים" שהוא היסוד של ארגון זה*.

(19) שיחות י"א שבט וש"פ בשלח (סה"ש תשנ"ב ע' 308).

(20) רמב"ם ה' מלכים ספ"א.

(* ועד שפסוק זה מתנוסס על גבי כותל הבנין.

דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ולאח"ז וכתוצאה מזה יציאתו מגבולות המדינה ההיא), ואעפ"כ, נמשכה גם שם הפעילות דשלוחי נשיא דורנו בהפצת התורה והיהדות בחשאי ובמס"נ ממש, עד לתקופה האחרונה שנתבטלה גזירת המלכות ונתאפשר המשך הפעילות דהפצת התורה והיהדות ביתר שאת וביתר עוז, בגלוי ובפירסום, ועד לנפילתו של המשטר הקודם, והקמתו של משטר חדש שהכריז לצדק וליושר ולשלום, על יסוד האמונה בבורא העולם ומנהיגו.

ובהמשך לזה התקיימה בערב שבת זה הפגישה בין מנהיגה החדש של המדינה ההיא למנהיגה של מדינה זו, בהשתתפותם של עוד כמה מנהיגי מדינות גדולות בעולם, שבה נתקבלה החלטתה וההכרזה שתוכנה, וכתתו חרבותם לאתים".

ויש לומר, שבקיומה של פגישה החלטה והכרזה זו בהעיר של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר (שבה נתקבצו מנהיגי המדינות, כולל גם מנהיג מדינה זו, שהוצרך לבוא מעיר הבירה לעיר זו¹⁶), מרומז, שכל זה בא כתוצאה מהפעולות דהפצת התורה והיהדות, צדק ויושר, בכל העולם, שנעשו ונעשים ע"י נשיא דורנו, משיח שבדור¹⁷, ועד שע"י שלימות העבודה בכהנ"ל בימינו אלה נעשה העולם כולו ראוי ומוכשר להתחלת הפעולה דמלך המשיח, ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים"¹⁸.

16) ואף שהטעם הפשוט לזה הוא לפי שהמקום המיוחד שבו מיוצגים בקביעות באי-כח המדינות שבעולם נקבע מלכתחילה במקום שאינו עיר הבירה של מדינה מסוימת, הרי, הטעם האמיתי לקביעות מקום זה בעיר זו דוקא, הוא, להיותה עיר הבירה של "מלכי רבנו" (ראה גיטין סב, סע"א. ועוד), כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (וראה לקמן הערה 18).

17) ראה קונטרס הנ"ל (שבהערה 11) ס"ה שנשיא הדור הוא המשיח שבדור. ובהדגשה יתירה בכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – כמרומז בב' שמותיו: "יוסף" – ע"ש ש"יוסף אדני-שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'" (ישעי' יא, יא-יב), ו"יצחק" – ע"ש ש"אז ימלא שחוק פינו" (תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א).

18) ולהעיר, שארגון חבר העמים למטרת אחדות ושלום בין העמים הוקם בחצי כדור התחתון לאחרי ובסמיכות לבואו של נשיא דורנו לחצי כדור התחתון (החל מהחלטה שנתקבלה באמצע המלחמה, בשנת תש"ב לערך, ובעיקר בסיומה של המלחמה, בשנת תש"ה לערך), ונקבע מקום מושבה בעירו של נשיא דורנו,

אך מצרפים את "מדרשו" לפשט הפסוק, כלומר, בענין של "וחדלת" מתכוונת התורה לרמוז גם ל"פעמים שאתה חודל".

במילים אחרות: על ידי הבאת המדרש, פעמים שאתה חודל", אין מתורצת שאלה על פשט הפסוק, אלא על ידי כך מובנת השאלה שהוזכרה לעיל – מדוע דוקא כאן צריכה התורה לשלול את האפשרות, שמא תראה... וחדלת מעזוב לו" –

כיון ש,פעמים שאתה חודל", עלול אדם לטעות או להתיר לעצמו, שגם במקרה שלו לא יהא זה חמור כל כך אם יחודל מעזור לו²², כדלהלן.

לכן צריכה התורה לשלול אפשרות זו דוקא כאן במילים, "וחדלת... (בתמיהה) – עזוב תעזוב עמו".

ו. חשש להקלה כללית בחובת הפריקה

כדי להבין מדוע יש לחשוש שה,פעמים" של "אתה חודל" עלולות לגרום למחשבה הנ"ל – מפרט רש"י מה הם המקרים:

א) "זקן ואינו לפי כבודו" – חובת הפריקה נדחית אפילו למען כבוד האדם. ועל-אחת-כמה זוכמה מפני חולשה בכחו של האדם.

ב) "בהמת נכרי ומשאו של ישראל" – מכך רואים, שאין מתחשבים כאן בצערה של הבהמה.

וזהו כוונת רש"י בהקדמו, פעמים שאתה חודל ופעמים שאתה עזוב": אין לומר, שברוב המקרים קיים הצינוי "עזוב תעזוב" ואילו ההיתר של "וחדלת" – "פעמים שאתה חודל" – חל רק במקרים יוצאי דופן, אלא, חובת הפריקה היא מוגבלת ומצומצמת מלכתחילה – פעמים שאתה חודל ופעמים שאתה עזור" – ה,חודל" וה,עזור" נחלקים כאילו למספר, פעמים" זהה.

וממילא מובן, שהאדם עלול להתיר לעצמו בקלות שלא לקיים את הצינוי.

(22) ראה עד"ו מלבי"ם ותו"ת כאן.

ומשום כך שוללת התורה במפורש מחשבה כזאת – וחדלת מעזוב לו (בתמיהה) עזוב תעזוב עמו".

לפי זה מובן מדוע מקדים רש"י את הדוגמא של "זקן ואינו לפי כבודו" לפני הדוגמא של "בהמת נכרי...". – כי הגורם הניקרי המטעה את האדם להתיר לעצמו לא לקיים את הצינוי גם במקרה שלו, נובע מהפטור במקרה של "זקן ואינו לפי כבודו", בעוד אשר הפטור של "בהמת נכרי..." הוא סיוע קל נוסף לכך שחובה זו לא תהא בעיניו חמורה כל כך, באופן כללי.

וכך מובן גם בפשטות מדוע אין רש"י מזכיר את המקרה של "היה בין הקברות": ממקרה זה אי אפשר להסיק מסקנה של הקלה בחובת הפריקה בכלל, כי: (א) זהו מקרה נדיר, שבהמה עם משא תימצא בבית הקברות, והמוצא הוא דוקא כהן. (ב) ועיקר: הטעם לפטור במקרה זה כרוך בחומרה של טומאת כהן, ולא משום הקלה בחובת הפריקה.

ז. השבת אבידה אינה טרחה מרובה

על ידי כך מובן טוב יותר מדוע נאמר "וחדלת..." דוקא בפסוקנו, ולא בפסוק הקודם העוסק בהשבת אבידה, למרות שגם בהשבת אבידה קיים אותו דין – "פעמים שאתה מתעלם", כדלעיל:

לגבי השבת אבידה אין לומר שמפני המקרים שבהם, "אתה מתעלם" יתיר האדם ויקל במצוה זו בכלל – כי השבת אבידה, בדרך כלל, אינה כרוכה בטרחה רבה ביותר וכו'.

– הפסוק מדבר כאן על "כי תפגע שור .. חמורו תועה", אשר חי נושא את עצמו, ואפילו בספר דברים²³ מדובר אודות "שמלתו .. לכל אבידת אחיך", ובכל הדוגמאות הללו אין ההשבה כרוכה בטרחה רבה²⁴.

(23) תצא כב, ג.

(24) אבל י"ל שמשום זה לחוד אין טעם מספיק שלא לכתוב "וחדלת". מאחר שסו"ס נקט הכתוב דוגמא ד,שור .. או חמורו" שהשבתם קשורה עם טירחא כו'.

ועפ"ו מובן הכרחו של רש"י לפרש ד,וחדלת" מלמד גם הפטור דבהמת נכרי כו' – אף שלפ"ו צ"ל שצער בע"ח לאו דאורייתא (כנ"ל ס"ב). וא"כ למה לא פ"ו דחדלת בא ללמד

לעומת זאת בענייננו, הרי הפריקה כרוכה תמיד בעמל רב ובטרחת וכו'. וכיון שזקן ואינו לפי כבודו פטור, עלולים להסיק מכך הקלה במצוה באופן כללי, כדלעיל.

ח. שני סוגי תעניות

בפירושו רש"י נרמזות ה"נפלאות"²⁵ שבתורה:

לפי פירושו הבעל-שם-טוב²⁶ על פסוק זה, ש"חמור" רומז לגוף – "חומר שלך", והמשמעות של "עזוב תעזוב עמו" היא, שאסור להזניח ולשבור את הגוף על ידי תעניות וסיגופים, אלא צריך לזכורו, לבררו,

אפשר לומר, שלכן מביא רש"י דוקא שני מקרים אלו של "שאתה חודל" – (א) זקן ואינו לפי כבודו, (ב) בהמת נכרי ומשאו של ישראל – משום שהם רומזים לשני האופנים, כמובא בשולחן ערוך של אדמו"ר הזקן²⁷, שבהם מותר בכל זאת לצום – (א) תעניות של תשובה, (ב) תעניות כדי למרק נפשו לה'.

ויש לומר, ששני אופנים אלו מקבילים לשני האופנים המפורטים באגרת התשובה: (1) בסוף פרק א', (2) בתחילת פרק שני.

תעניות של תשובה הן, כאשר מדובר אודות תשובה (או השלמתה של תשובה) על חטאים. לכך רומז רש"י בדוגמא של "בהמת נכרי ומשאו של ישראל": כאשר יהודי חוטא, ח"ו – הרי גופו ונפשו הבהמית מתנתקים מן הקדושה, ועוברים, זמנית, לרשות הקליפה – הטומאה – וזהי "בהמתו של נכרי" –

אך בכל זאת, אפילו פושעי²⁸ ישראל מלאים מצוות²⁹ כרמון – משא של ישראל. ובמיוחד

25 הפטור דוקא כו' – כי מאחר שלא נאמר וחדלת בפסוק שלפניו (גבי השבת אבידה). עכ"ל שאב ללמד פטור השייך דק גבי פריקה. כג"ל ס"ס ד.

26 לשון השל"ה במס' שבועות שלו (קפא, א).

27 היום יום כח שבט, כתר שם טוב (קה"ת) הוספות סי' 20.

28 חלק חו"מ הל' נוקי גוף ונפש סעיף ד.

29 עירובין יט, א. אחיגה בסופה.

30 ואף שהן או בבחי' גלות בתוך הקליפות (תניא ספ"ט. וראה שם ספ"ז) ומוסיפין כח בהן כו' אין לו למנוע מלעסוק בהן (הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד סוס"ג). ופשיטא

כאשר נשמתו של היהודי, גם בשעת החטא היתה באמנה אתו יתברך³⁰, ונשארה לחלוטין ברשותו של היהודי.

לעומת זאת, התעניות, למרק נפשו לה' הן לאחר-מכן, כשעשה תשובה שלימה, כנאמר באגרת התשובה בתחילת פרק ב', או שמלכתחילה לא חטא ולא פגם וכו' – אלא, ברצונו להגיע לידי "מירוק הנפש לה"³¹ שהוא יהיה לרצון לפני ה' וכו', וזאת יתכן גם במצב הפוך: כאשר יהודי שקוע כל כך בעניינים רוחניים, ומשום כך אינו מתעסק מספיק בעבודה של "בירור" ויכוך הגוף, הרי גופו יכול להשאר במצב של חומריות וגסות מסויימת הגורמת לחוסר שלמות במירוק הנפש³² – ולכן יש צורך בתעניות המביאות לידי מירוק ויכוך הגוף והנפש.

ולכן רומז רש"י בדוגמא של "זקן ואינו לפי כבודו": אלה הן התעניות של ה"זקן" – זה שקנה חכמה³³ – ואצלו העיסוק בזיכוך גופו – "חמור" – הוא "אינו לפי כבודו", וזהי כעין ירידה לעומת כבודו ודרגתו³⁴ הרוחנית. והתעניות למרק נפשו משלימות אצלו את זיכוך הגוף, שוהי העבודה החסרה אצלו.

לפי זה מובן, בפנימיות העניינים, מדוע אין רש"י מביא את הדוגמא של "כהן והיה בין הקברות" – כי המשמעות של דוגמא זו בעבודה הרוחנית היא, בדומה למשמעות של "בהמת נכרי ומשאו של ישראל": הבהמה היא "בין הקברות" – באמצעות החטאים יורדים הגוף

שבמצות שחייב בהן – החיוב בתקפו גם או. ובברכת, אשר קדשנו במצותיו וציונו כו'. והרי בודאי סופו לעשות תשובה ומוציא מהקליפות כל התומ"צ. עיי"ש.

ולהעיר אשר המצות פועלות גם קודם שעשה תשובה (מדסתים בש"ס שם) שלא ישלוט בהם אור של גהינום והן "חומר" לגבי מובח הזהב. – ולהעיר אשר שינוי החוור לבריתו (כשיעשה תשובה) מלכתחילה אינו קונה (ראה סוכה ל. ב. ב"ק צו, ב).

30 תניא ספ"ד.

31 אגה"ת רפ"ד.

32 ע"ד הפי' בגסה"ר – שהרותניות היא בבחי' גסות ועביות (לקו"ת ל"ה סב, א).

33 קידושין לב, ב. תו"כ רש"י קדושים יט, לב.

34 להעיר מש"ע אדה"ז שם הל' מציאה ופקדון סעיף לו ובקור"א סק"ז שם.

בא"כח המדינות שבעולם כדי להתדבר ביניהם בדרכי נועם ודרכי שלום) – הוא במדינה זו ובעיר זו, המדינה והעיר שבה נמצא "בית רבינו שבבבל"¹¹, "בית חיינו", בית הכנסת ובית המדרש, בית תורה תפלה וגמ"ה, דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבחר בו וקבעו להמקום המרכזי שממנו "תצא תורה", הפצת התורה והמעיינות חוצה בכל קצוי תבל עד ביאת משיח צדקנו (כשיפוצו מעיינותיך חוצה¹²), שאז יהי' גם קיום היעוד "וכתתו חרבותם לאתים".

והענין בזה:

בבוא נשיא דורנו לחצי כדור התחתון, וקבע מקומו במדינה זו ובעיר זו, התחיל בתוקף ונעשה הבירור והזיכוך דחצי כדור התחתון, שגם בו נמשך הגילוי דמתן-תורה (שהי' בחצי כדור העליון¹³), ויתירה מזה – אדרבה – שנעשה המקור שממנו נמשך ונתפשט עיקר הפעולה דהפצת התורה והמעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, ע"י השלוחים ששלח ברחבי העולם (גם לחצי כדור העליון), עד לפנה הכי נדחת שבעולם, כדי להפיץ תורה ויהדות בין כל בני" (כולל ובמיוחד אלו שדרים בין אומות העולם ומדברים בלשונם ומתנהגים בחיצוניות כמותם), ועוד וג"ו עיקר, הפצת כל עניני טוב וצדק ויושר גם בין אוה"ע ע"י קיום מצוות בני נח¹⁴, כמודגש ביותר בשנים האחרונות, ככל שהולכים ומתקרבים יותר להזמן דביאת משיח צדקנו, ש"אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד"¹⁵.

ובתקופה האחרונה (החל משנת נסים, והמשכה בשנת "נפלאות אראנו" ו"נפלאות בכל") הגיעה פעולה זו לשיא – בפריצת גבולותי של המדינה ההיא שבשעתה חרתה על דגלה והכריזה מלחמה בהפצת התורה והיהדות ועד למלחמה באמונה בבורא עולם ומנהיגו (כולל גם המאסר

11 מגילה כט, א. וראה בארוכה קונטרס בענין מקדש מעט זה כו' (סה"ש תשנ"ב ע' 465).

12 אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו. ובכ"מ.

13 ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

14 כפס"ד הרמב"ם (הל' מלכים פ"ח ה"י) ש"צוה משה רבינו מפי הגבורה לכוף את כל

באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח".

15 צפני" ג, ט. וראה רמב"ם שם ספ"א.

גו' ונהרו אליו כל הגוים והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים"⁷, "והמורה הוא מלך המשיח, ועליו נאמר ושפט"⁶.

וכיון שבימים אלו מחליטים ומכריזים ראשי מדינות בעולם ע"ד צמצום וביטול כלי נשק וההוספה בהענינים הדרושים לקיום כלכלת המדינה והעולם כולו – תוכן היעוד "וכתתו חרבותם לאתים", שבירת כלי המלחמה לעשות מהם כלים לעבודת האדמה, "ארץ ממנה יצא לחם"⁸ – ה"ז סימן ברור על התחלת קיומו של יעוד זה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ליתר ביאור:

כיון שנמצאים ב"זמן השיא" ("די העכסטע צייט") של ביאת משיח צדקנו, "הנה זה (מלך המשיח) בא"⁹, רואים כבר (מעין ו)התחלת פעולתו של מלך המשיח על העמים, "ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים וגו'" – עי"ז שהקב"ה נותן בלב המלכים דאווה"ע ("לב מלכים ושרים ביד ה'")¹⁰ להחליט ולהכריז יחדיו ע"ד המעמד ומצב "דוכתתו חרבותם לאתים".

וזהו הטעם שהחלטה והכרזה זו היתה בזמן זה דוקא – בגלל שייכותו המיוחדת להגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בפועל ממש.

יש להוסיף, ששייכותו של המאורע להתחלת פעולתו של משיח צדקנו מודגשת גם בפרטי המאורע – המקום והזמן שבהם היתה החלטת והכרזת ראשי המדינות על המעמד ומצב "דוכתתו חרבותם לאתים":

המקום שבו אירע מאורע זה (מקום מיוחד שבו מיוצגים בקביעות

(7) ישע"י שם, ב"ג. מיכה שם, א"ב.

(8) איוב כח, ה.

(9) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

(10) לשון הרגיל – ע"פ משלי כא, א. וראה לקו"ש ח"ג ע' 285 הערה 1 ובשוה"ג.

והנפש הבהמית אל, "מקום המיתה והטומאה"³⁵, אך נשמתו של היהודי היא בבחינת, "בת כהן"³⁶ – מעל למקום המיתה והטומאה, כי "גם בשעת החטא היתה באמנה אתו יתברך", כדלעיל.

ורש"י בוחר דוקא את הדוגמא של "זקן ואינו לפי כבודו", כי ברוחניות אינה קיימת המציאות האמיתית של "היה בין הקברות": גם הגוף היהודי הוא מציאות נצחית שאין בה מיתה וכליה מוחלטת – זהו "מעשה ידי להתפאר"³⁷ ויש בו בחירת הקדוש-ברוך-הוא³⁸ אשר אינה יכולה ללכת ח"ו לטמיון.

אמנם, הגוף עלול להימצא ברשותו של נכרי, אך זהו שינוי רק במעלות, שבאופן זמני נמצא הגוף ברשותו, אך אין זה שינוי מהותי – כי גם אז זהו גוף יהודי. ובלתי אפשרי שנעצם גופו של היהודי יימצא ברוחניות ב"בית הקברות" – מיתה רוחנית – ממש!

וכפי שרואים בהלכה³⁹ – שגם יהודי, אשר אפילו התורה מעידה עליו ש"נמכר לנכרי" הרי גם אז הוא אחד מ"לי בני ישראל עבדים, עבדי ה', שטרי קודם".

ט. "פשוטו"ו, ומדרשו"

זהו ההסבר לפי פנימיות הענינים לשני הפירושים שאומר רש"י על פסוק זה:

לפי פשוטו הרי הענין של "וחדלת מעוזב לו" מעורר תמיהה: יהודי שהולך בדרך הישרה, כפי שהאלקים עשה את האדם ישר⁴⁰, ועובד את ה' לפי דרך התורה – עליו אומר הפסוק, וחדלת

(35) לשון אדה"ז תניא פכ"ב (כו, ב).

(36) ראה זתר פרשתנו צ, א ואילך. אגה"ק ס"ב (ק"ח, א).

(37) אשה משנה סנה"ר"פ חלק: כל ישראל כו' לעוה"ב כו' מעשה ידי להתפאר (והכוונה לתח"מ שהיא להגוף). וראה בארוכה תשובות וביאורים סי' ח' * וש"י.

(38) תניא פמ"ט. וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 88. ע"ש.

(39) ס"פ בהר ובתו"כ שם.

(40) קהלת ז, כט.

(* אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"א ע' קמב ואילך. המו"ל.

מעוזב לו – בתמיהה": אצלו אסורים סיגופים ותעניות השוברים את הגוף, אלא עליו "לברר" ולזכך את הגוף, כדברי הבעל-שם-טוב שהזכירו לעיל.

לאחר-מכן מובא, ומדרשו" – כאן מדובר על אלו אשר חטאו ופגמו, או לא הלכו בדרך הישר – אשר אצלם קיימת מציאות של "פעמים שאתה חודל", כדלעיל.

למרות זאת, בלי להתחשב באמור לעיל, שלצורך התשובה מותר לצום, ו"אפילו מי שאינו יכול להתענות"⁴¹ – קובע אדמו"ר הזקן באגרת התשובה⁴² הוראה ברורה, ש"בדורותינו אלה" אסור להרבות בתעניות, ואפילו לא בתעניות של תשובה, אלא יש לפדות את התעניות בצדקה.

וכיון שהולשת הדור אינה תלויה בבחירה עצמית, אלא משום שכך ברא הקדוש-ברוך הוא את הדור, הרי בודאי גם באופן העבודה הזו, כפי שהראינו הבעל-שם-טוב ואדמו"ר הזקן, לא חסר דבר ח"ו בתיקון הפגם, כפי שניתן היה להשלימו באמצעות תעניות וסיגופים⁴³.

בדורנו זה ניתן הכה והיכולת לתקן את הבלתי רצוי באופן שאינו כרוך בצער ובדאגה, אלא דוקא מתוך שמחה וטוב לבב.

(משיחות ש"פ משפטים, תשכ"ו)

(41) לשון אדה"ז הל' נזקי גוף כו' שם.

(42) פ"ג. וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ב ע' 226 ואילך ש"ל שהחידוש בתורת הבעש"ט הנ"ל – שלכאורה ה"ז פסק הלכה שאסור לצער הגוף (שו"ע אדה"ז שם) – שגם באופנים הנ"ל שבשו"ע שמוטר להתענות, הנה בדורות הללו הכח לפעול ענין התשובה ומירוק הנפש באופן של שמירת בריאות הגוף כו'. ע"ש.

ואולי י"ל שזהו טעמו של אדה"ז באגה"ת שם. שאסר להרבות בתעניות של תשובה (אף שבשו"ע שם התייר גם במי שאינו יכול להתענות), כי מכיון שבדורות הללו אפשר בלאו הכי שוב אסור לצער גופו.

(43) ראה בכ"ז לקוטי ביאורים לתניא (להר"י קאָרפּ) ח"ב ע' צב ואילך (אגה"ת עם ליקוט פירושים כו' קה"ת) ע' קלו ואילך. וראה שם (ע' צו ואילך. אגה"ת הנ"ל ע' קמא ואילך) טעם החילוק בין דורות הראשונים ודורות האחרונים. ע"ש. וראה הערה הקודמת.

גם בצמצום וביטול כלי נשק, ועד לשלום ואחדות, שיתוף פעולה ועזרה הדדית בין מדינות העולם לטובת האנושות כולה.

וקדם למאורע זה (בהשגחה פרטית) נאמו של נשיא מדינה זו לאומה כולה (באור ליום הרביעי, "קמי שבתא"¹, התחלת ערב שבת זה), שבו הודיע והכריז על פעולותיו בצמצום וביטול כלי נשק, וניצול הכספים (שלא ינתנו לרכישת כלי נשק) כדי להוסיף בעניני הכלכלה של בני המדינה – הכרזה שאושרה ע"י "בית הנבחרים", שבו נקבעים חוקי המדינה שיש להם תוקף ע"פ תורה ("דינא דמלכותא דינא"²).

ויש להתבונן בהלימוד וההוראה ממאורע זה, וגם בפרטי הענינים דהמאורע – מקומו וזמנו, כולל שייכותו לתוכנו של הזמן בתורה, בפרשת השבוע, כדלקמן.

הלימוד וההוראה ממאורע זה הוא בענין כללי ועיקרי בעבודתם של בני"י ("מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"³) – "להביא לימות המשיח"⁴:

מהיעודים דהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בשייכות להנהגת אומות העולם – "וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה"⁵.

ולהוסיף, שענין זה יהי' ע"י פעולתו של מלך המשיח עצמו – כמ"ש בהתחלת הפסוק⁶ "ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים" ("השופט הוא מלך המשיח . . . שיהא אדון כל העמים, והוא יוכיח להם ויאמר למי שימצא בו העול ישר המעוות . . . ומפני זה לא תהי' מלחמה בין עם לעם כי הוא ישלים ביניהם, ולא יצטרכו לכלי מלחמה, וכתתו אותם לעשות מהם כלי לעבודת האדמה"⁶), שכן, "באחרית הימים נכון יהי' הר בית ה'

הוספה בשורת הגאולה

מז.

דער מינוי פון דוד מלכא משיחא איז דאך שוין געווען, כמ"ש¹ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", עס דארף נאָר זיין קבלת מלכותו ע"י העם און די התקשרות צווישן דעם מלך מיט דעם עם בשלימות הגילוי – בגאולה האמיתית והשלימה.

(משיחות ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר תנש"א)

(1) תהלים פט, כא.

המינוי דוד מלכא משיחא הרי כבר הי', כמ"ש¹ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", צריכה רק להיות קבלת מלכותו ע"י העם וההתקשרות בין המלך והעם בשלימות הגילוי – בגאולה האמיתית והשלימה.

סו.

בנוגע להמאורעות דימים אלה:

לכל לראש – המאורע שאירע בערב שבת זה, שבו התאספו והתכנסו יחדיו ראשי מדינות גדולות וחשובות בעולם, ובראשם נשיאי שתי המעצמות הגדולות, והחליטו והכריזו על תקופה חדשה ביחסי מדינות העולם – ביטול מצב של מלחמות בין מדינות העולם, שיתבטא

(1) פסחים קו, סע"א.

(2) גיטין יו"ד, ב. וש"נ.

(3) תניא רפל"ז.

(4) ל' חז"ל – במשנה ספ"ק דברכות.

(5) ישעי' ב, ד. מיכה ד, ג.

(6) פ' הרד"ק עה"פ.